

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

10.11.2016 № 03-2054

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради
України

Парубію А. В.

Щодо результатів аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

Рахункова палата за результатами розгляду матеріалів аудиту ефективності використання бюджетних коштів на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів в лісовому фонді та розпорядження об'єктами державної власності, які належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України, інформує.

Законодавчі та інші нормативно-правові акти, які регулюють окремі питання у сфері ведення лісового господарства, у тому числі і в частині створення та функціонування єдиної державної системи контролю за обліком фактичного виходу заготовленої деревини та обігом деревини, проведення аукціонів з продажу необробленої деревини, видачі сертифікатів відповідності про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій, через їх недосконалість, неузгодженість та фактичну відсутність не забезпечують належної ефективності та прозорості такої діяльності, а отже, не протидіють функціонуванню тіньового ринку деревини в Україні.

Так, проведеним аудитом встановлено, що нормативний акт, який би визначав основні напрями збалансованого розвитку лісового господарства, спрямовані на посилення екологічних, соціальних та економічних функцій лісів України, відсутній (Державна цільова програма "Ліси України", затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 № 977, завершена у 2015 році, а нової відповідної програми протягом цього року не прийнято).

Фінансове забезпечення виконання заходів із ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді відповідно до Закону України "Про Державний бюджет України" у

2015 році становило **430** млн грн, у 2016 році – **84** млн грн (відповідно лише **53,3** і **8,5** відс. від потреби, визначеної бюджетними запитами).

Як наслідок, **через обмеженість бюджетних видатків значна частина заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді не фінансувалася та не виконувалася.**

Поновлення документації державного лісового кадастру, яке відбувається один раз на п'ять років, у 2016 році не проводилося (останнє поновлення Державним агентством лісових ресурсів (далі – Держлісагентство) проведено станом на 01.01.2011), а отже, основні показники, які характеризують лісовий фонд України: площа лісів, лісистість, запас деревини – потребують уточнення.

Зменшуються і щорічні обсяги відтворення лісів: у 2011 році на державних підприємствах, які перебувають у віданні Держлісагентства, обсяг відтворення лісів перевищував площу суцільних рубок попереднього року в 1,6 рази, у 2015 році – уже в 1,1 рази). Скорочуються і обсяги створення лісів на нових територіях: у 2011 році створення лісів на нових територіях відбулося на площі 22,4 тис. га, а у 2015 році – лише на площі 2,4 тис. гектарів.

Водночас обсяги заготівлі деревини зростають: у 2015 році порівняно з 2014 роком обсяги заготівлі деревини у постійних лісокористувачів, які перебувають у віданні Держлісагентства, збільшилися на 0,7 млн м³ (по Україні на 1 млн м³), а порівняно з 2011 роком – відповідно на 2,2 млн м³ і 1,8 млн м³. Зростають і обсяги платежів та відрахувань за результатами діяльності: державними підприємствами, які перебувають у сфері управління Держлісагентства, у 2015 році на користь держави сплачено майже 3,2 млрд грн, а за I півріччя 2016 року – понад 2,0 млрд гривень.

При цьому через неефективні управлінські рішення учасників бюджетного процесу (у тому числі і у зв'язку з відсутністю видатків державного бюджету на фінансування заходів із ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів південного регіону країни та збільшенням податкового навантаження) ефективність господарської діяльності державних підприємств лісогосподарської галузі знижується: у I півріччі 2016 року порівняно з 2015 роком показник рівня рентабельності зменшився з 7,8 відс. до 4,7 відсотка.

Зниження ефективності господарської діяльності державних підприємств пов'язується і з недоліками запровадження Єдиної державної системи електронного обліку деревини (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 № 1090-р та від 18.11.2009 № 1408-р), на створення якої видатки державного бюджету не передбачалися.

Аудит засвідчив, що єдиний автоматизований контроль даних щодо обсягу фактичного виходу заготовленої деревини, а також єдина державна система електронного обліку деревини та електронні системи взаємодії з органами Міністерства внутрішніх справ України і Державної

фіскальної служби України щодо контролю за обігом деревини та протидії функціонуванню тіньового ринку в Україні станом на 01.10.2016 не створені.

Запроваджена Держлісагентством система електронного обліку деревини, якою на сьогодні охоплено майже 90 відс. постійних лісокористувачів, що перебувають у віданні Держлісагентства, та декілька інших постійних лісокористувачів, не забезпечує виконання визначених завдань і потребує подальшого удосконалення (у 2015 році лісовою охороною Держлісагентства виявлено факти незаконних рубок 24,1 тис. м³ деревини, що порівняно з 2014 роком удвічі більше (11,2 тис. м³).

Для забезпечення належної ефективної діяльності державних підприємств, створення прозорого механізму ціноутворення та розвитку конкурентних засад у торгівлі деревиною необхідно удосконалити чинні нормативні акти, які, зокрема, регулюють питання організації та проведення аукціонів з продажу необробленої деревини (Положення про організацію та проведення аукціонів з продажу необробленої деревини затверджене наказом Державного комітету лісового господарства України від 19.02.2007№ 42, зареєстрованим в Мін'юсті 26.02.2007 за № 164/13431). Під час аудиту встановлено, що ці нормативні акти не виключають ризики, зокрема, свідомого завищення покупцями цін на аукціонних торгах для створення умов їх відміни, відмови покупців від підписання договору, неналежного здійснення оплати за договорами (із виставлених на аукціонах обсягів деревини постійними лісокористувачами, які перебувають у віданні Держлісагентства, у 2015 році реалізовано 60 відс. (4,4 млн м³), у I півріччі 2016 року – 71 відс. (2,5 млн м³).

Діюча система видачі сертифікатів про походження лісоматеріалів (Тимчасовий порядок видачі сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 № 1260) не узгоджується з вимогами Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів».

Також потребують узгодження з вимогами Лісового кодексу (статті 43 і 71) у частині заготівлі деревини під час проведення рубок головного користування в обсягах діючої розрахункової лісосіки норми постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» (пункт 10).

Крім того, з метою запобігання порушенню лісового законодавства необхідно посилити кримінальну та адміністративну відповідальність у цій сфері, зокрема визначити на законодавчому рівні поняття «істотна шкода», а також ввести додаткову відповідальність щодо купівлі чи іншого приймання суб'єктами господарювання необробленої деревини, яка не була

облікована постійними лісокористувачами у встановленому порядку, або не має документів, що підтверджують законність її заготівлі та придбання.

Про результати аудиту поінформовано Раду національної безпеки і оборони України та народного депутата України Єднака О.В. відповідно до його звернення від 09.12.2015.

Відомості про результати аудиту у **формі рішення** Рахункової палати **надіслано** Кабінету Міністрів України. **Рішення** Рахункової палати і **звіт** про результати аудиту **надіслано** Міністерству аграрної політики та продовольства України і Державному агентству лісових ресурсів України для усунення виявлених порушень і недоліків і розміщено на офіційному веб - сайті Рахункової палати.

Враховуючи викладене і зважаючи на те, що через недоліки законодавчого, нормативно-правового, фінансового та організаційного забезпечення у сфері лісового господарства існують високі ризики неналежного подальшого розпорядження об'єктами державної власності, які належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України, Рахункова палата рекомендує розглянути зазначене питання на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

З повагою

Голова

Р.М. Магута